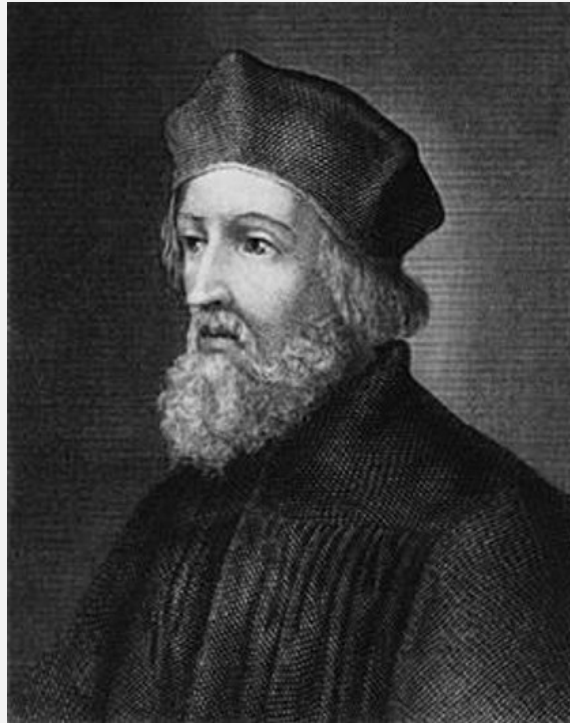


# MISTR JAN HUS



# CHARAKTERIZACE OBDOBÍ 14.-15.STOL.

- Evropa a České království - prohlubující se hospodářská, sociální a politická krize
- Kontrast církev X nejnižší vrstvy společnosti
- Požadavek reformy církve
- Krize v českých zemích – Kutnohorské doly
- Morové epidemie -> daně
- Rok 1378 smrt Karel IV. -> Václav na trůn, nedosahoval kvalit jako jeho otec, situaci nezvládal
- Uvězněn, poté vysvobozen bratrem Janem Zhořeleckým, přijetí podmínek šlechty
- Lid stále volal po reformách, veřejné debaty univerzitních mistrů, později uznávaný vůdce Jan Hus

# MLÁDÍ A STUDIA

- Narozen cca r. 1371 v Husinci u Prachatic, nemajetná rodina
- Nejméně 1 bratr
- Odchod z domova mezi lety 1386 – 1390, nejprve Jan z Husince, později jméno ve tvaru Jan Hus
- Tříleté studium na fakultě svobodných umění r.1393 -> první akademická hodnost - titul bakalář svobodných umění
- 1396 mistrovské zkoušky, mistr svobodných umění
- Ovlivněn názory oxfordského reformátora Jana Viklefa(+1384)
- 1398 proniknutí mezi mistry, kteří přednášeli žákům, postupně se vypracovával na čelného představitele českého „univerzitního“ národa

# BETLÉMSKÁ KAPLE

- Významné centrum akademického života českého univerzitního národa
- Založena roku 1391
- Činnost souvisela s nadací podporující české studenty, zároveň prostor pro české kazatele k šíření reformních myšlenek
- Jan Hus vysvěcen na kněze kolem r. 1401



# HUSOVO KÁZÁNÍ

- V krátké době se stal velmi populárním kazatelem
- Česky i latinsky
- Citoval Písmo a církevní authority, v jeho pojetí je tradice pramenem Božího zjevení
- Většinou postupoval tak, že se snažil za každou cenu dokázat, že authority – Otcové a učitelé církve – nejsou v rozporu s tradicí
- Oblíbenost i díky tomu, že se dotýkala aktuálních témat

# ROZPOR

- Důležitá role Jana Viklefa
- Některá Viklefova filozofická díla byla známa v Praze již koncem 14. století
- Hus je se zájmem studoval, díla byla však ve světě i ve Viklefově vlasti zdrojem velkých polemik
- Někdy mezi r.1402 - 1403 přináší dva významné Viklefovy spisy Dialogus a Trialogus do Prahy z Oxfordu Husův univerzitní kolega Jeroným Pražský
- Viklef aktuální a pro tehdejší církev nebezpečný – nejvyšší autorita Bible, Bibli mají číst všichni křesťané, nemají být závislí pouze na výkladu a interpretaci duchovních
- Zpochybnění autority papeže, úřad vytvořen člověkem a ne Bohem
- Papežova moc se nevztahuje na světské záležitosti
- Viklef později propuštěn za své radikální názory z Oxfordu a r. 1382 prohlášeno 24 Viklefových článků za kacířské
- V roce 1401 ustanoven trest smrti pro každého, kdo bude kázat Viklefovy kacířské teze

# HUSŮV PROCES

- 1408 - příkaz arcibiskupa k odevzdání Viklefových knih
- Zákaz kázání ve Viklefově duchu
- Zákaz kázání na soukromých místech – Betlémská kaple
- 1410 nařízeno spálení Viklefových spisů
- Husova obhajoba Viklefa – spisy:
  - De libris hereticorum legendis - O čtení kacířských knih
  - Replica caontra occultum adversarium- Replika proti skrytým nepřátelům
- Svolána universitní disputace a i přes odpor papeže Hus dál kázal v Betlémské kapli

- Červen 1410 - nad Husem vyhlášena první klatba (interdikt, zákaz účasti na svátostech, zákaz sloužit mši či jiné bohoslužby)
- Později předvolán před papežský soud - vyřešit spory mezi ním a arcibiskupem
- Červen 1412 – papežská bula - vyhlášena křížová výprava proti neapolskému králi Ladislavovi, udělení odpustků těm, kteří se jí buď zúčastní, nebo ji nějak podpoří
- Husovo vystoupení proti bule a odpustkům
- Přímý střet s papežem
- I přes zákazy stále kázal proti odpustkům a jejich vymáhání
- Donucen odejít z Prahy, proti klatbě se totiž odvolal k Ježíši Kristu – porušení soudních pravidel
- Pobývání - Kozí hrádek, Krakovec



## DALŠÍ DÍLA

- 1412 -1413 vznikala Husova další významná díla:
  - Výklad víry, desatera a páteře
  - Zrcadlo člověka hříšného větší
  - O šesti bludech
  - Pramínek třiramenný - ke spáse nás táhne jeden provázek, spletený ze tří pramíneků: víry, naděje a lásky.
  - Postila – jedno z nejznámějších děl, sborník českých kázání určený prostým lidem, Hus zde ukazuje na zkázu mravů, především u duchovenstva
  - Dcerka – věnovaný ženám

# ODSOUZENÍ A SMRT

- 1413 začátek církevního sněmu v Kostnici
- Koncil měl řešit především sjednocení církve
- Hus obdržel dvakrát výzvu od Zikmunda prostřednictvím jeho poslů, aby se na koncil dostavil a mohl se tak hájit
- Hus tvrdil, že byl odsouzen za kázání proti hříšnému kněžstvu, nakonec se rozhodl do Kostnice odjet
- Pečlivě se připravoval na svoji obhajobu
- Slib krále Zikmunda - ochranný glejt
- Skutečně vydán, ale Hus jej obdržel až v Kostnici, pod tlakem koncilu král nakonec svou záruku odvolal
- Hus v listopadu 1414 uvězněn v Dominikánském klášteře

- Neustopil ze svých názorů
- Byla mu nabídnuta velmi umírněná formule odvolání
- Odmítl s odůvodněním, že nemůže odvolat něco, co nehlásal
- „Již zbývá mi odvolati a odpřísáhnouti a podrobiti se podivuhodnému pokání nebo býti spálen. Otec i Syn i Duch svatý, jeden Bůh, v nějž věřím a důvěřuji, dá mi na přímluvu všech svatých a lidí spravedlivých, ducha rady a síly, abych mohl uniknouti osidlům satanovým a až do konce vytrvati v milosti jeho.“<sup>1</sup>
- Považován za zatvrzelého, zbaven kněžské hodnosti a odevzdán světskému soudu k potrestání.
- 6. 7. 1415 upálen na hranici jako kacíř, popel hozen do Rýna, aby nemohly být uctívány jeho ostatky

1. FLAJŠHANS, V. Mistra Jana Husi sebrané spisy, díl I. Praha : J. Bursík, 1904, s.101.

# PŘÍNOS

- Husova myšlenka (jedině Písmo je soudcem a na jeho základě je možné odepřít poslušnost církevní autoritě) měla sociálně revoluční význam
- Úsilí o její praktické uplatnění má velký význam pro lidové vzdělání
- Nutné poskytnout všem takové vzdělání, aby se mohli sami podle Písma rozhodovat
- Znalost čtení a psaní pak rozšířilo husitství a odstranilo odmítavý postoj k ženskému vzdělání

## VÝZNAM PRO MĚ

- Důležitý Husův postoj – na pravdě trval a za pravdu byl ochoten zemřít
- Ačkoli mu opakovaně bylo nabízeno propuštění, naposledy i na hranici, vždy odmítl, stál si za svým a nepochyboval
- Podle některých historiků byl ale Hus příliš kritický, neuvažoval realisticky a byl příliš konfliktní, což se dozvídáme například v publikaci Jiřího Kejře „Hus známý a neznámý“ z roku 2010

## ZAJÍMAVOSTI



til na sedr

rovozují pa  
ensburg–

ostav inte



## ZDROJE

- BOROVSKEÝ Karel Havlíček. Mistr Jan Hus. Kladno : Nákladem A. Švejnara, 1904
- KEJŘ, Jiří. Jan Hus známý i neznámý. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova, 2009. ISBN 978-80-246-1643-8.
- KYBAL, Vlastimil. M. Jan Hus život a učení. Díl.II. Praha : Nákladem Jana Laichtera, 1931

DĚKUJI ZA POZORNOST

Jana Řiháková, 457597